

دولت جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت دولت در امور شهدا و معلولین

معاونیت تخفیفی
ریاست تنظیم خدمات اجتماعی حمایوی معلولین وورثه شهدا

د افغانستان اسلامي جمهوري دولت
د شهیدانو او معلولينو په چارو کي د دولت وزارت
د تخفیفی معاونیت

د معلولیت لرونکو و کرو او شهیدانو ورنی د تولنېزو خدمتونو د ملګر سمون ریاست

Islamic Republic of Afghanistan
State Ministry for Martyrs and Disabled Affairs

تاریخ: ۹ / ۴ / ۱۳۹۸

شماره: ۴۹۷۲۴

موضوع: امضاء تفاهم نامه ها بین وزارت دولت در امور شهدا و معلولین و ادارات سکتوری.

به مقام محترم وزارت (۱) فَسَّهَا ر

باتقدیم احترامات فایقه:

ضمن سپاس و امتنان از مشارکت مقام محترم در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۴/۳ در تالار کنفرانس های ریاست اجراییه دولت جمهوری اسلامی افغانستان و امضاء تفاهم نامه در خصوص عرضه خدمات بهتر و مناسب در مطابقت به قانون، حقوق و امتیازات اشخاص دارای معلولیت با این وزارت، اکنون حسب هدایت مقام ریاست محترم اجراییه ج.ا.ا لازم داشته میشود که موارد آتی را به آگاهی مقام محترم بررسانیم.
امیدواریم به بخش مربوطه هدایت بفرمانیست تا موضوع عرضه خدمات به اشخاص دارای معلولیت را لی تاریخ ۱۳۹۸/۴/۲۰ شامل یلان تطبیقی خویش نموده که البته در تاریخ فوق نخستین جلسه گزارش دهی در مقر شورای وزیران در خصوص عرضه خدمات برای اشخاص دارای معلولیت در برنامه ویژه ای صورت خواهد گرفت.

از اینکه جلسات بعدی همواره در سطح وزرای محترم برگزار خواهد شد، ممتنی ایم برای هماهنگی بهتر مقام محترم شماره تماس و آدرس برقی شان را به این وزارت ارسال نموده ممتنون سازند.
و نیز ضم نامه هذا تفاهم نامه امضاء شده خدمت شما ارسال شد.

بااحترام

لعل الدین "آریوبی"

وزیر دولت در امور شهدا و معلولین

۱۳۹۸

د افغانستان اسلامي جمهوريت د وزيرانو شوري
كميهه حمایت از ورثه شهدا و معلولين
سکرتريت کميته حمایت از ورثه شهدا و معلولين

تفاهمنامه همکاري

بین

دفتر وزیر دولت در امور شهدا و معلولين

و

وزارت اقتصاد

سرطان - ۱۳۹۸

مقدمه:

معلولیت بنابر علت های گوناگون و متعدد در جهان از آوان زندگی بشریت موجود بوده و هنوز هم به اشکال مختلف معلول شدن ادامه دارد، اشخاص دارای معلولیت به کتگوری های مختلف دسته بندی شده اند و جمعیت بزرگی از جامعه بشری را تشیکل داده و بزرگترین اقلیت جهانی می باشد. به اساس گزارش سازمان صحی جهان و بانک جهانی تحت نام "گزارش جهانی معلولیت" در سال ۲۰۱۱ منتشر شده است، در حدود ۱۵٪ نفوس جهان را اشخاص دارای معلولیت تشكیل میدهند و در کشور عزیز ما افغانستان نظر به آخرین سروی انجام شده در زمینه معلولیت، در حدود ۸٪، ۱۰٪ نفوس کشور را اشخاص دارای معلولیت های شدید تشكیل می دهد.

چهار دهه بحران و جنگ های ویرانگر پیامد های ناگوار اجتماعی، اقت صادی، فرهنگی را به بجا گذاشته است، در پهلوی ویرانگری های مختلف، جمعیت قابل ملاحظه ای از مردم افغانستان را شهید و معلول نموده است. هرچند کارهای زیادی در زمینه انجام شده است؛ ولی با آنهم اشخاص دارای معلولیت و ورثه شهدا هنوز جمعیت فراموش شده ای هستند که هنوز کارهای متناسب به ظرفیت، توانمندی، شمولیت اجتماعی، خودکفایی اقتصادی و تأمین حقوق بشری شان به صورت فraigیر و همه شمول صورت نگرفته که باعث به وجود آمدن چالش های متعدد اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در کشور شده است. پاسخگویی به نیازمندی ها و تأمین حقوق بشری اشخاص دارای معلولیت و ورثه شهدا کار یک نهاد و سازمان نبوده، بلکه وظیفه همگان می باشد؛ زیرا معلولیت پدیده همه شمول و فraigir بوده و همه مسؤولیت داریم تا زمینه ها و فرصت های خودکفایی و شمولیت مؤثر آنان را در جامعه از طرق مختلف مهیا سازیم تا باشد که اشخاص دارای معلولیت مانند سایر شهروندان از حقوق و امتیازات یکسان و برابر مستفید شده و همچنان سهم خویش را در آبادانی کشور و جامعه ایفا نمایند.

برای خودکفایی، شمولیت اجتماعی، شنا سایی چالش ها و م شکلات، نظارت و ارزیابی دقیق از تطبیق برنامه ها، تهیه و ارایه گزارش از عرصه معلولیت، پیشکش راه حل ها و راهکارهای مناسب، ایجاد هماهنگی های مؤثر و همکاری نهادها و بودجه یابی جهت تأمین حقوق بشری و مدنی اشخاص دارای معلولیت و همچنان تطبیق قوانین و تعهدات ملی و بین المللی ذیل:

1. قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان بخصوص ماده ۱۵۳^۱ و ۲۲ آن
2. استراتئژی مصونیت اجتماعی استراتئژی انکشاف ملی افغانستان
3. قانون حقوق و امتیازات اشخاص دارای معلولیت

¹ دولت به منظور تنظیم خدمات طبی و مساعدت مالی برای بازماندگان شهداء و مفقودین و برای بازتوانی معلولین و سهم گیری فعال آنان در جامعه مطابق به احکام قانون، تدبیر لازم اتخاذ می نماید. دولت حقوق متقاعدين را تقسیم نموده، برای کهنه سالان، زنان بی سرپرست و معلولین و ایتمام بی بضاعت مطابق به احکام قانون کمک لازم به عمل می آورد

² هر نوع تبعیض و امتیاز بین اتباع افغانستان ممنوع است.

اتبع افغانستان اعم از زن و مرد در برابر قانون دارای حقوق و وجاib مساوی می باشند

4. برنامه عمل ملی اشخاص دارای معلولیت
5. اهداف توسعه هزاره سوم
6. اعلامیه جهانی حقوق بشر
7. کنوانسیون منع استفاده از ماین های زمینی
8. کنوانسیون منع استفاده از مهمات خوش ای
9. کنوانسیون حقوق کودک
10. کنوانسیون بین المللی حقوق مدنی و سیاسی
11. کنوانسیون بین المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
12. کنوانسیون منع تبعیض (استخدام و اشتغال) و بقیه اسناد بین المللی مختلف
13. کنوانسیون حقوق اشخاص دارای معلولیت
14. کنوانسیون مراکش
15. استراتژی اینچین
16. اهداف توسعه پایدار
17. برنامه عمل مپوتو

که جمهوری اسلامی افغانستان در راستای بهبود وضعیت زندگی اشخاص دارای معلولیت و شمولیت آنان در جامعه به آنها معهدهای می باشد، به صورت همگانی اجرا نماییم. تطبیق قوانین ملی و تعهدات بین المللی جمهوری اسلامی افغانستان برای بهره مند شدن اشخاص دارای معلولیت و ورثه شهدا از حقوق شان، نیازمند هماهنگی ها و همکاری های بیشتر همه نهادهای دولتی و غیردولتی می باشد؛ بناءً وزارت دولت در امور شهدا و معلولین جهت نیل و تحقق به اهداف، مقاصد و اجرای تعهدات بین المللی فوق الذکر، ذریعه ایجاد کمیته ای امور شهدا و معلولین شورای وزیران موضوعات ذیل را پیشنهاد مینماید:

1. تطبیق برنامه عمل ملی افراد دارای معلولیت
2. تغییر در زندگی رقابتی و اجتماعی افراد دارای معلولیت
3. تساوی فرصت های کاری در ارگانهای مختلف دولتی و غیر دولتی
4. ادغام معلولین در عرصه های اجتماعی، سیاسی، تعلیمی و علمی
5. حمایت از برنامه های خودکفایی افراد دارای معلولیت
6. خدمتگذاری اساسی و بنیادی جهت باز توانی افراد دارای معلولیت
7. شامل ساختن معضله معلولین در پلانهای دراز مدت و کوتاه مدت دولت
8. حمایت از پروژه های اشخاص دارای معلولیت و تعیین بودجه مشخص برای معلولین و بازمانده گان شهدا
9. تاکید در جهت تحقق فرامین و مصوبات شورای محترم وزیران در رابطه به اشخاص دارای معلولیت و ورثه شهدا

سکرتریت کمیته امور شهدا و معلولین شورای وزیران بعد از امضای تفاهمنامه، برای تطبیق موضوعات فوق راهکارهای ذیل را برای هر وزارت خانه، ریاست‌های مستقل، کمیسیون‌های مستقل، سکتور خصوصی و جامعه مدنی پیشکش می‌نماید؛ که بعد از بررسی و بازنگری توسط سکرتریت، به جلسه عمومی جهت تصویب پیشکش می‌گردد.
دو نوع مسؤولیت و مکلفیت برای نهادها در این برنامه عمل پیش‌بینی شده است؛ یکی مکلفیت‌های همگانی که هر نهاد و اداره مکلف به انجام آن است و دیگر مسؤولیت‌ها و مکلفیت‌های مخصوص اداره با در نظرداشت خطوط و لایحه کاری اداره:

الف: مسؤولیت‌ها و مکلفیت‌های مشترک کمیته حمایت از ورثه شهدا و معلولین :

1. استخدام اشخاص دارای معلولیت جهت تطبیق حکم مندرج ماده ۲۲ قانون حقوق و امتیازات اشخاص دارای معلولیت مبنی بر استخدام ۳٪ اشخاص دارای معلولیت واجد شرایط
2. قابل دسترس ساختن اداره‌ها و نهاد‌ها برای اشخاص دارای معلولیت، از قبیل؛ زینه‌های مایل (رمپ)، مناسب سازی محیطی و در نظر گرفتن موارد دسترسی فزیکی در ساختمان‌های جدید و حمل نقل و همچنان دسترسی به تکنالوژی (ماده ۲۵ قانون حقوق و امتیازات اشخاص دارای معلولیت و ماده ۹ کنوانسیون حقوق اشخاص دارای معلولیت)
3. آگاهی دهنده از حقوق اسلامی و بشری اشخاص دارای معلولیت و احترام به کرامت انسانی آنان به ارگان‌های مربوطه و ساحت‌کاری شان
4. تطبیق مواد مندرج قانون حقوق و امتیازات اشخاص دارای معلولیت که برای هر اداره مشخص شده است.
5. تخصیص بودجه و بودجه‌یابی برای برنامه‌های مربوط به ورثه شهدا و اشخاص دارای معلولیت در برنامه‌های کوتاه مدت و دراز مدت
6. ارجاع دهنده ورثه شهدا و اشخاص دارای معلولیت به خدمات
7. دادخواهی از ورثه شهدا و حقوق اشخاص دارای معلولیت
8. ارایه آمار و ارقام اشخاص دارای معلولیت مستفید شده از خدمات، با تفکیک جندر و کتگوری‌های مختلف معلولیت

ب: هدف:

- این تفاهم نامه به منظور ایجاد میکانیزم هماهنگی بین وزارت اقتصاد و وزارت دولت در امور شهدا و معلولین، طرح و تطبیق برنامه عمل همکاری با ورثه شهدا و افراد دارای معلولیت، ایجاد سیستم تبادل معلومات ترتیب و امضا می‌گردد.

ج: مسؤولیت های طرفین:

وزارت دولت در امور شهدا و معلولین و وزارت اقتصاد موافقه دارند تا در موارد آتی جهت پاسخگویی به نیازمندی ها و تأمین حقوق بشری اشخاص دارای معلولیت و ورثه شهدا زیر چتر یک مکانیزم هماهنگی، دوامدار و به اساس نیاز سنجی با هم همکاری نمایند:

د: مسؤولیت های وزارت دولت در امور شهدا و معلولین:

1. جمع آوری ارقام و مواد غرض تهیه و ترتیب برنامه عمل بین الوزارتی امور شهدا و معلولین
2. ترتیب و تجدید نظر در برنامه عمل و شریک نمودن آن جهت نظرخواهی
3. ترتیب و رهبری جلسات سکتوری غرض آماده کردن پلان، ارزیابی نتایج کار و گزارش های مربوط
4. جمع آوری، پرسس، ذخیره و شریک نمودن معلومات و ارقام مورد نیاز ادارات در مورد شهدا و معلولین
5. هماهنگی امور شهدا و معلولین با وزارت و فراهم نمودن تسهیلات لازم جهت تطبیق برنامه عمل
6. ارایه آمار و ارقام اشخاص دارای معلولیت مستفید شده از خدمات با تفکیک جندر و کتگوری های مختلف معلولیت
7. تهیه گزارش به مقام ریاست جمهوری و ریاست اجرائیه از چگونگی تطبیق برنامه عمل
8. رجعت دهی افراد دارای معلولیت و ورثه شهدا غرض خدمات لازم و مرتبط
9. آگاهی دهی از حقوق اسلامی و بشری اشخاص دارای معلولیت و مسؤولیت های دولت در قبال آنها و مسؤولیت افراد دارای معلولیت و ورثه شهدا در برابر قوانین نافذه کشور.
10. توحید گزارش های ربuar و سالانه برنامه عمل امور شهدا و معلولین و ارایه آن به شورای محترم وزیران.

هـ. مسؤولیت های وزارت اقتصاد:

1. استخدام حد اقل 3٪ افراد دارای معلولیت واجد شرایط از مجموع کارکنان اداره.
2. تشویق و الزامی ساختن استخدام حد اقل 3٪ افراد دارای معلولیت در برنامه های مؤسسات جدیدالتأسیس و مؤسسات موجود جهت تطبیق ماده 22 قانون حقوق و امتیازات اشخاص دارای معلولیت
3. الزامی ساختن رعایت مقررات دسترسی فزیکی در ساختمان های مؤسسات جدیدالتأسیس و قبلًا تأسیس شده بمنظور تطبیق ماده 25 قانون حقوق و امتیازات اشخاص دارای معلولیت
4. همکاری برای بودجه یابی برنامه های عرصه معلولیت از طرق مختلف.
5. جلب کمک ها از مؤسسات ملی و بین المللی برای افراد دارای معلولیت و ورثه شهداء.

6. ایجاد زمینه هم آهنگی با مؤسسات داخلی و خارجی بمنظور تنظیم امور مربوط به ورثه شهداء و افراد دارای معلولیت از طریق وزارت دولت در امور شهداء و معلولین.

1. نظارت و ارزیابی مشترک از تطبیق برنامه عمل

نظارت و ارزیابی از تطبیق برنامه عمل به شکل مشترک و سیستماتیک به نمایندگی از کمیته حمایت از ورثه شهداء و معلولین توسط وزارت دولت در امور شهداء و معلولین و وزارت اقتصاد صورت گرفته و نتیجه آن به مقام عالی ریاست اجرائیه تقدیم میگردد.

2. زمان اعتبار این تفاهم نامه:

زمان برای تطبیق تفاهم نامه مدت سه سال میباشد که کمیته حمایت از ورثه شهداء و معلولین برای امور شهداء و معلولین به سکرتیریت وزارت دولت در امور شهداء و معلولین مسئولیت همآهنگی و در مجموع اعضای کمیته حمایت از ورثه شهداء و معلولین مسئولیت تطبیق آنرا دارد .
این تفاهم نامه بعد از هر سه سال تجدید و به امضای طرفین میرسد.

3. همآهنگی:

- غرض تبادل معلومات و حل مشکلات در تطبیق برنامه عمل هر دو اداره در ایجاد یک میکانیزم همآهنگی باهم همکاری نموده و موارد قابل بحث را در اجندای مجلس کمیته حمایت از ورثه شهداء و معلولین و یا هم کمیته های تکنیکی می گنجانند.

- وزارت اقتصاد به شکل ربعوار و سالانه آمار فعالیت های خویش را با وزارت دولت در امور شهداء و معلولین منحیث سکرتیریت کمیته بین الوزارتی، شریک نموده و وزارت شهداء و معلولین آنرا شامل دیتابیس ساخته و تمام آمار جمع شده را با شرکای کاری در میان میگذارد.

4. امتیازات و مصونیت ها:

هر دو طرف شامل این تفاهمنامه تابع مقررات و قوانین مراجع مربوط شان میباشند که در فضای همکاری و تفاهم فی مابین مرعی الاجرا است.

5. حل موارد اختلافی:

هر نوع منازعه و یا مطالبه خارج از محتوای تفاهمنامه و یا نقض این تفاهمنامه که از طریق مذاکره مستقیم حل نگردد، با مراجعه به قوانین نافذه حل میگردد. حل منازعه از طریق مذاکره مستقیم و دوستانه نیز باید با قوانین نافذه کشور در مغایرت قرار نگیرد. جانبین باید به فیصله نهایی که صورت می گیرد، متعهد باشند.

6. فسخ تفاهم نامه:

این تفاهمنامه بعد از امضا توسط طرفین مرعی الاجرا بوده، میتواند هر یک از طرفین با ارسال اطلاعیه کتبی در خلال سی روز به جانب مقابل با ارائه دلایل قانونی، به فسخ تفاهمنامه هذه اقدام نماید.

7. زبان مورد اعتبار:

این تفاهمنامه به یکی از زبان های ملی و رسمی پشتون یا دری تحریر گردیده است . در صورت بروز هر نوع تنازع و یا هم عدم تفاهم به تفسیر متن پرداخته خواهد شد.

دفتر وزارت دولت در امور شهداء و معلولین

وزارت اقتصاد

اسم: لعل الدین آربوی

اسم: داکتر مصطفی مستور

وظیفه: وزیر دولت در امور شهداء و معلولین

وظیفه: وزیر اقتصاد

امضه:

تاریخ

امضه:

تاریخ